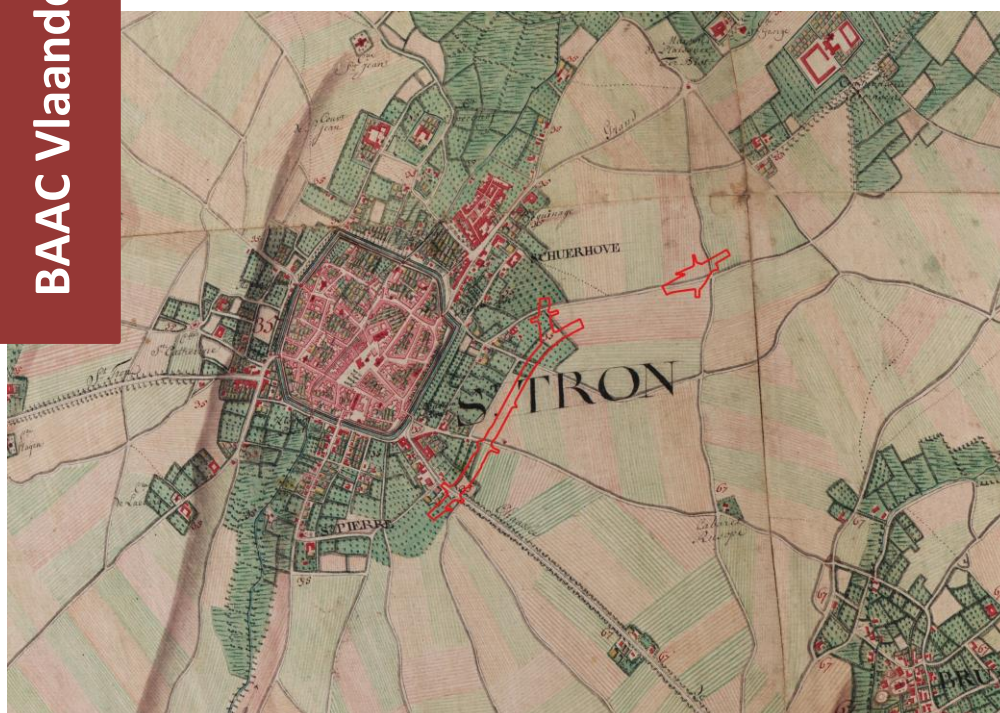

Archeologienota met beperkte samenstelling

Sint-Truiden N80

Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling
Sint-Truiden N80

Auteur(s)

Margot Vander Cruyssen

Erkende archeoloog

Margot Vander Cruyssen (2015/0047)

BAAC-Projectnummer

2018-0407

Plaats en datum

Gent, 26 februari 2018

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 796
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

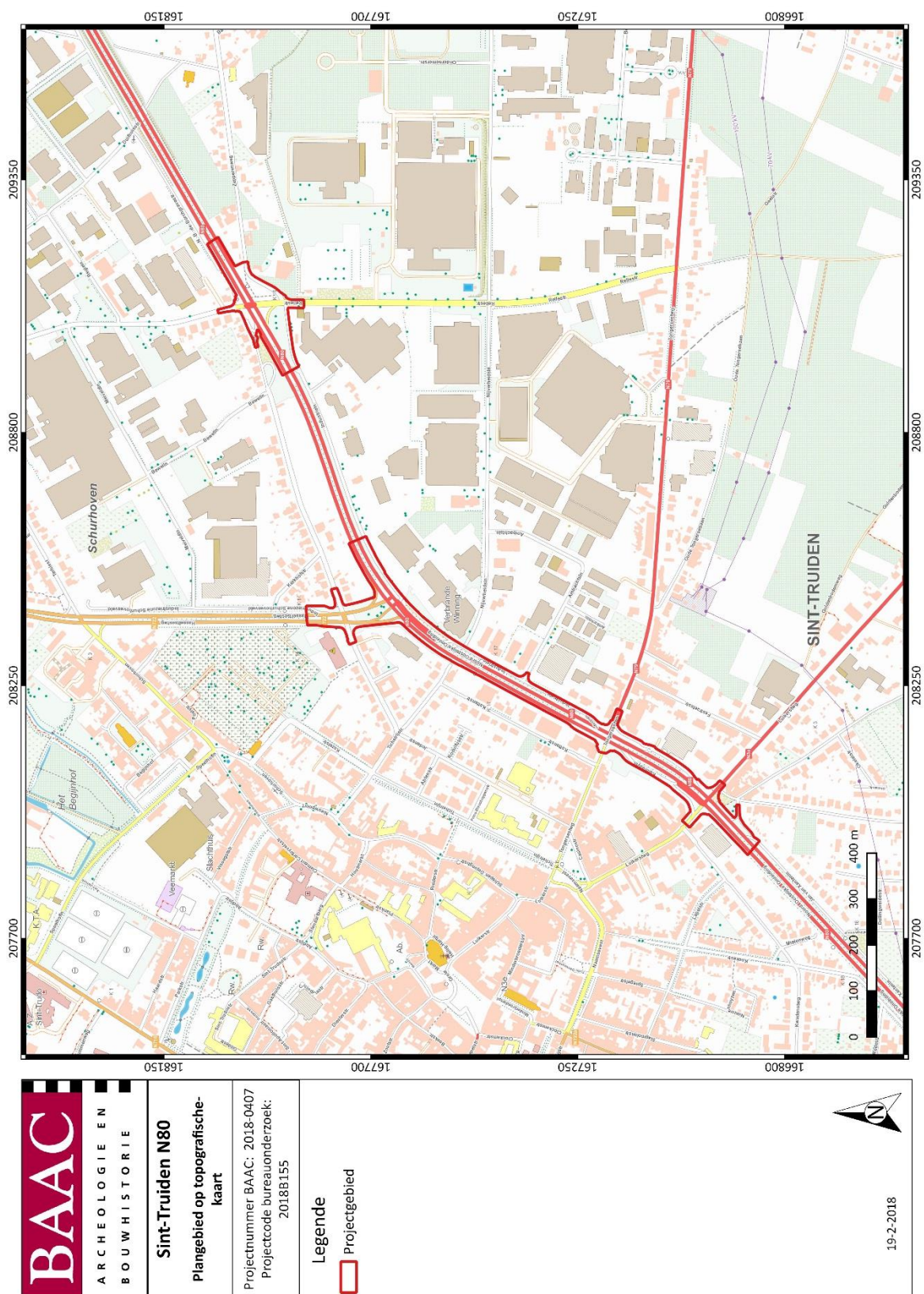
1	Bureauonderzoek	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Juridisch kader en onderzoekstraject	4
1.1.3	Aanleiding	4
1.1.4	Gekende verstoringen	5
1.1.5	Geplande werken en bodemingrepen	5
1.1.6	Randvoorwaarden	15
1.2	Werkwijze en strategie	16
1.2.1	Onderzoeksvragen	16
1.2.2	Heuristiek	16
1.3	Assessmentrapport	18
1.3.1	Landschappelijke ligging	18
1.3.2	Historische beschrijving	24
1.3.3	Cartografische bronnen	26
1.3.4	Orthofotografische en topografische kaarten 20ste eeuw	29
1.4	Synthese en verwachting	34
1.4.1	Synthese: datering en interpretatie onderzoeksterrein	34
1.4.2	Archeologische verwachting.....	34
1.4.3	Potentieel op kennisvermeerdering	34
1.5	Samenvatting.....	35
2	Gemotiveerd advies.....	36
3	Bijlagen	39
3.1	Lijst met figuren	39
3.2	Bouwplannen.....	39
3.2.1	N80xN3e_OT.pdf.....	39
3.2.2	N80xN79_OT.pdf.....	39
3.2.3	N80xN722_OT.pdf.....	39
3.2.4	BA_N80xRel_P_O.pdf	39
4	Bibliografie	40

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

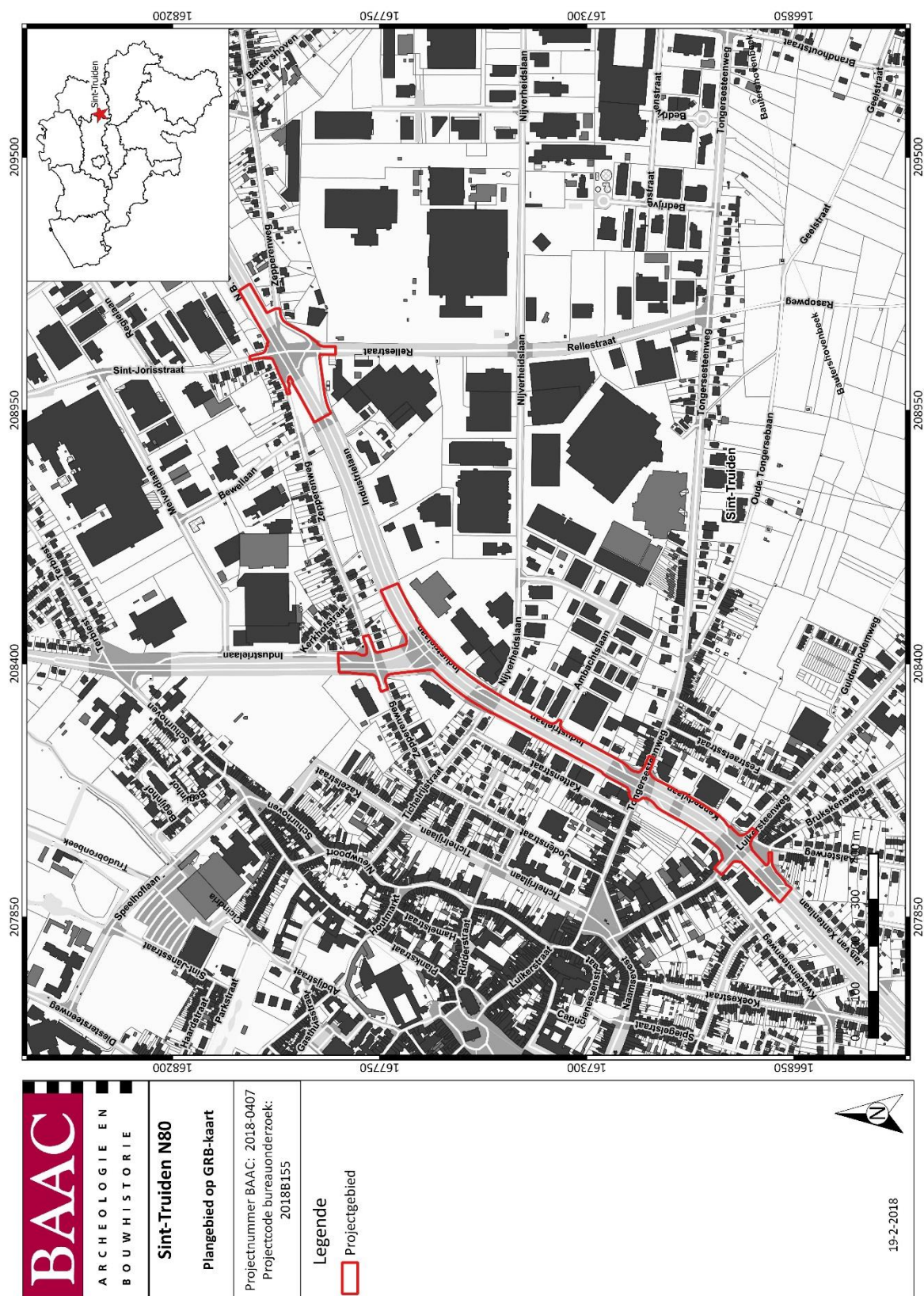
1.1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Sint-Truiden, N80
Ligging	N80, Noord Oostelijke Omleiding, Sint-Truiden, Limburg
Kadaster	Openbaar domein binnen volgende kadastrale afdelingen: Sint-Truiden Afdeling 3 Sint-Truiden Afdeling 2
Coördinaten	Noordwest: x: 208380.85; y: 167838.23 Noordoost: x: 209218.45; y: 168042.44 Zuidwest: x: 207881.57; y: 166880.47 Zuidoost: x: 208199.6; y: 167165.07
Oppervlakte onderzoeksterrein	Ca. 82 392 m ²
Oppervlakte bodemingrepen	Ca. 2 691 m ²
Projectcode BAAC Vlaanderen	2018-0407
Bureau- onderzoek	Projectcode
	2018B155
	Erkend archeoloog
	Margot Vander Cruyssen (Erkenningsnummer: 2015/0047)

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2018f

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2017

1.1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving.

1.1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een verlenging van de linksafslagstroken gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren bodemingrepen die qua omvang een directe bedreiging betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit mogelijk een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Sint-Truiden N80* bedraagt ca. 82 392 m². De geplande ingrepen hebben een gezamenlijke oppervlakte van meer dan 1.000 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site en ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone. Het wordt niet

binnen een zone aangeduid op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³

Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor ‘beschermd onroerend erfgoed’ opgenomen in het Geoportaal.

1.1.4 Gekende verstoringen

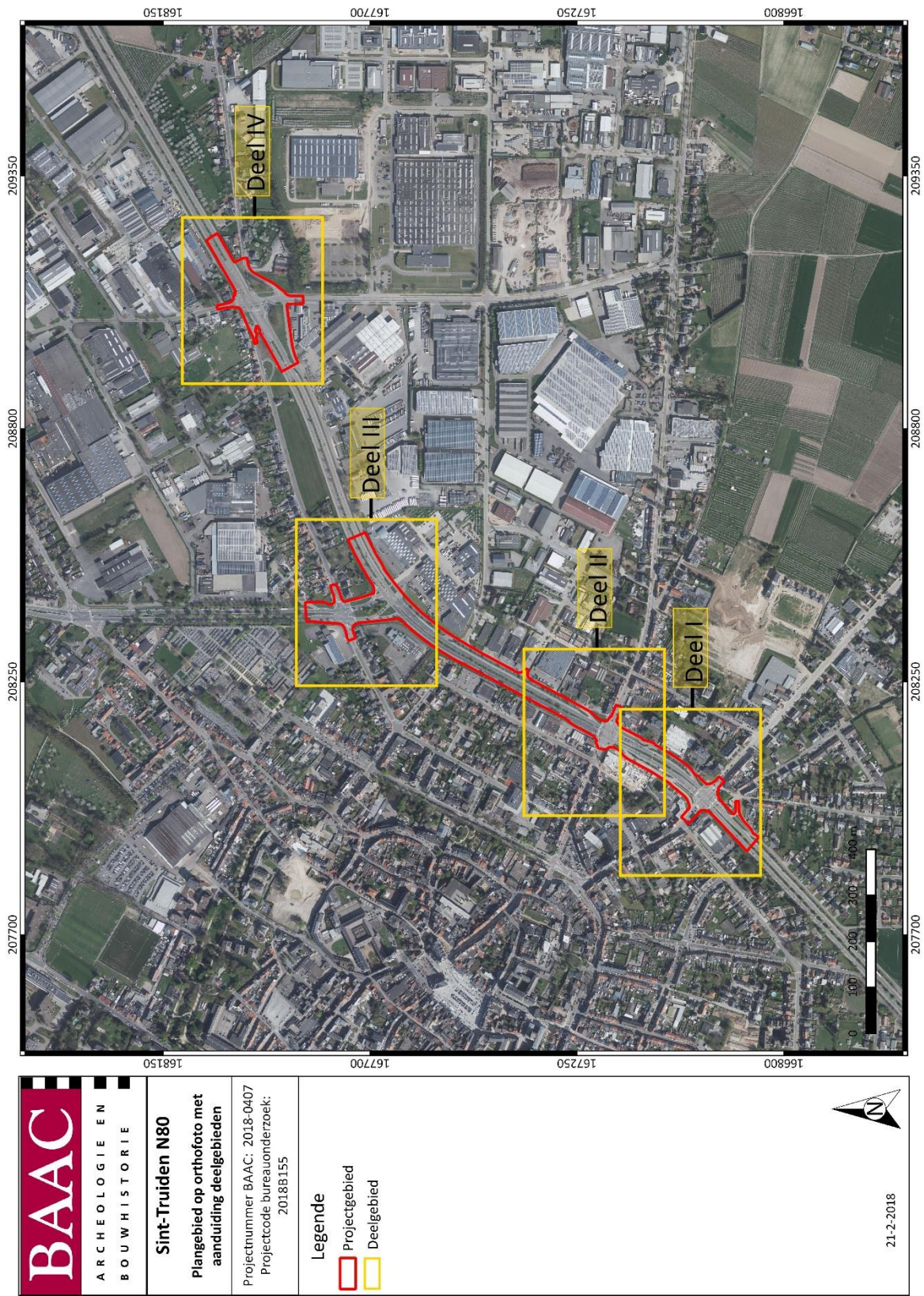
Binnen het plangebied is de N80, een gewestweg die de provincies Namen, Luik en Limburg verbindt, aanwezig. Deze expresweg reikt van Namen tot Hasselt en heeft een totale lengte van 66,5 km. Het onderzoeksgebied lokaliseert zich tussen de kruispunten van de N80 met de N3e of Luikersteenweg, met de N79 of Tongersesteenweg, met de N722 of Hasseltsesteenweg en het kruispunt met de Sint-Jorisstraat/Rellestraat in Sint-Truiden. Het heeft een lengte van ongeveer 1,4 km. De N80 is binnen het onderzoeksgebied opgebouwd uit 2 x 2 rijstroken met tussenliggende berm. De middenberm is overwegend onverhard en voorzien van een vangrail. Bomen en verlichtingspalen zijn afwisselend ingeplant. Een pechstrook is grotendeels aanwezig, een fietspad sporadisch. Ter hoogte van bovengenoemde kruispunten zijn verkeerslichten en fiets- en voetgangersoversteekplaatsen voorzien. Enkele kleinere straten, waaronder de Jan van Xantenlaan, de Kennedylaan, de Industrielaan en Zepperenweg, sluiten aan op de N80.

1.1.5 Geplande werken en bodemingrepen

Binnen het projectgebied zullen ter hoogte van vier kruispunten de linksafslagstroken verlengd worden. De verlengde afslagstroken worden gerealiseerd op een locatie waar nu een onverharde middenberm voorkomt. Er zullen bijkomende verhardingen aangelegd worden in deze middenberm. De dikte van de opbouw van deze nieuwe verharding bedraagt +/- 60 cm. Anderzijds worden ook enkele wegvernieuwingen uitgevoerd. Het asfalt wordt verwijderd en vervangen door nieuw asfalt met bijhorende fundering.

Het projectgebied is opgesplitst in vier deelgebieden om de geplande werken eenvoudig te bespreken (Figuur 3).

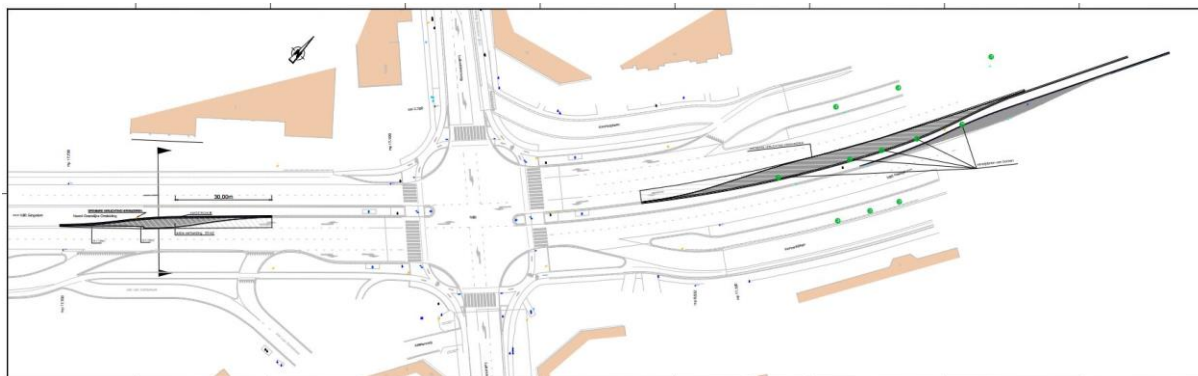
³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017.

Figuur 3: Projectgebied met aanduiding deelgebieden op orthofotografische kaart⁴

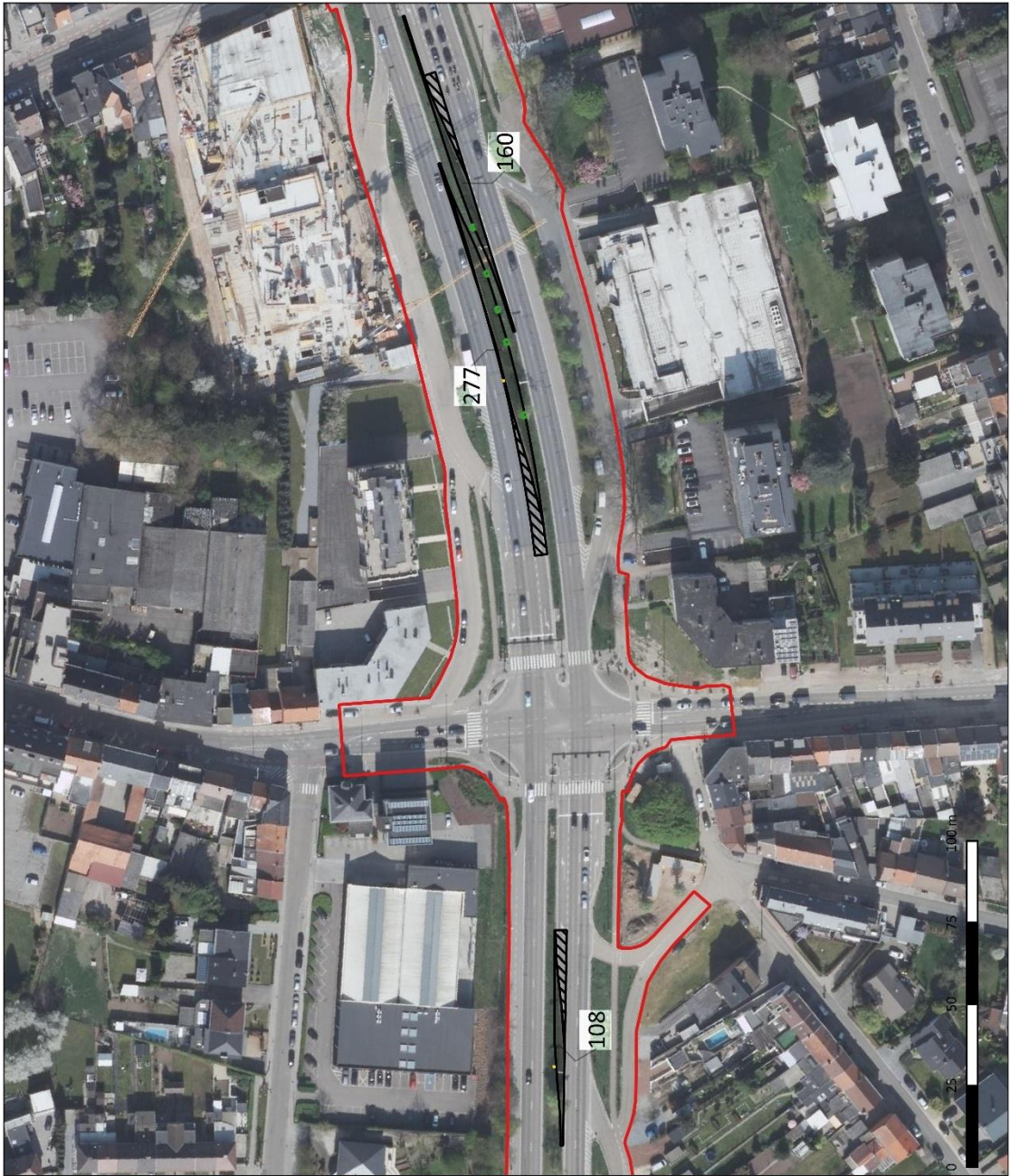
⁴ AGIV 2018e

Deel I bevindt zich ter hoogte van het kruispunt van de N80 met de Luikersteenweg of N3e (Figuur 4). In noordelijke rijrichting wordt een linkerafslagstrook verbreed. Hiervoor wordt een extra verharding voorzien van ongeveer 108 m². Ongeveer 69 m² bestaande asfaltering wordt vernieuwd. De openbare verlichting ter hoogte van deze zone wordt verwijderd. Ook in zuidelijke richting wordt de linkerafslagstrook verbreed. Er wordt een extra zone van ca. 277 m² verhard. Ca. 124 m² en een stuk van ca. 22 m² krijgen nieuw asfalt. Vier bomen worden gerooid en de openbare verlichting wordt verwijderd (Figuur 5).

Figuur 4: Projectgebied deel I⁵

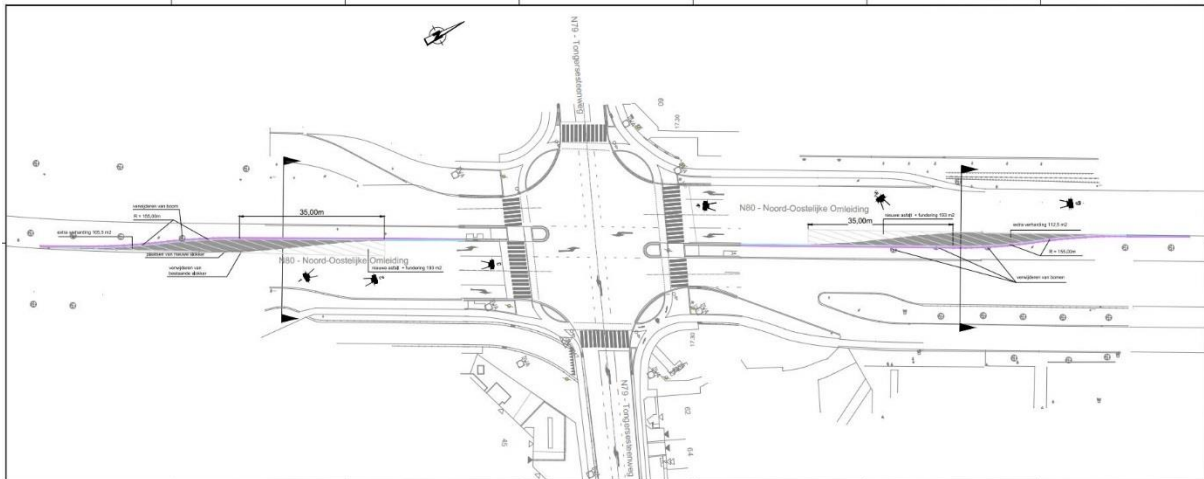
⁵ Plan aangereikt door opdrachtgever. Zie bijlage 3.2.1 N80xN3e_OT.pdf

Figuur 5: Projectgebied deel I op orthofoto⁶

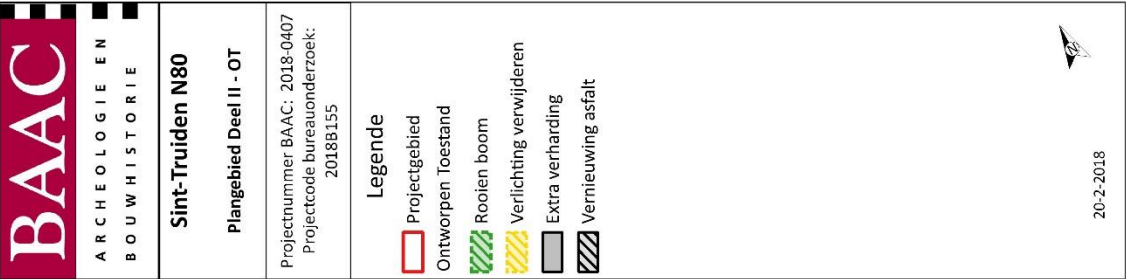
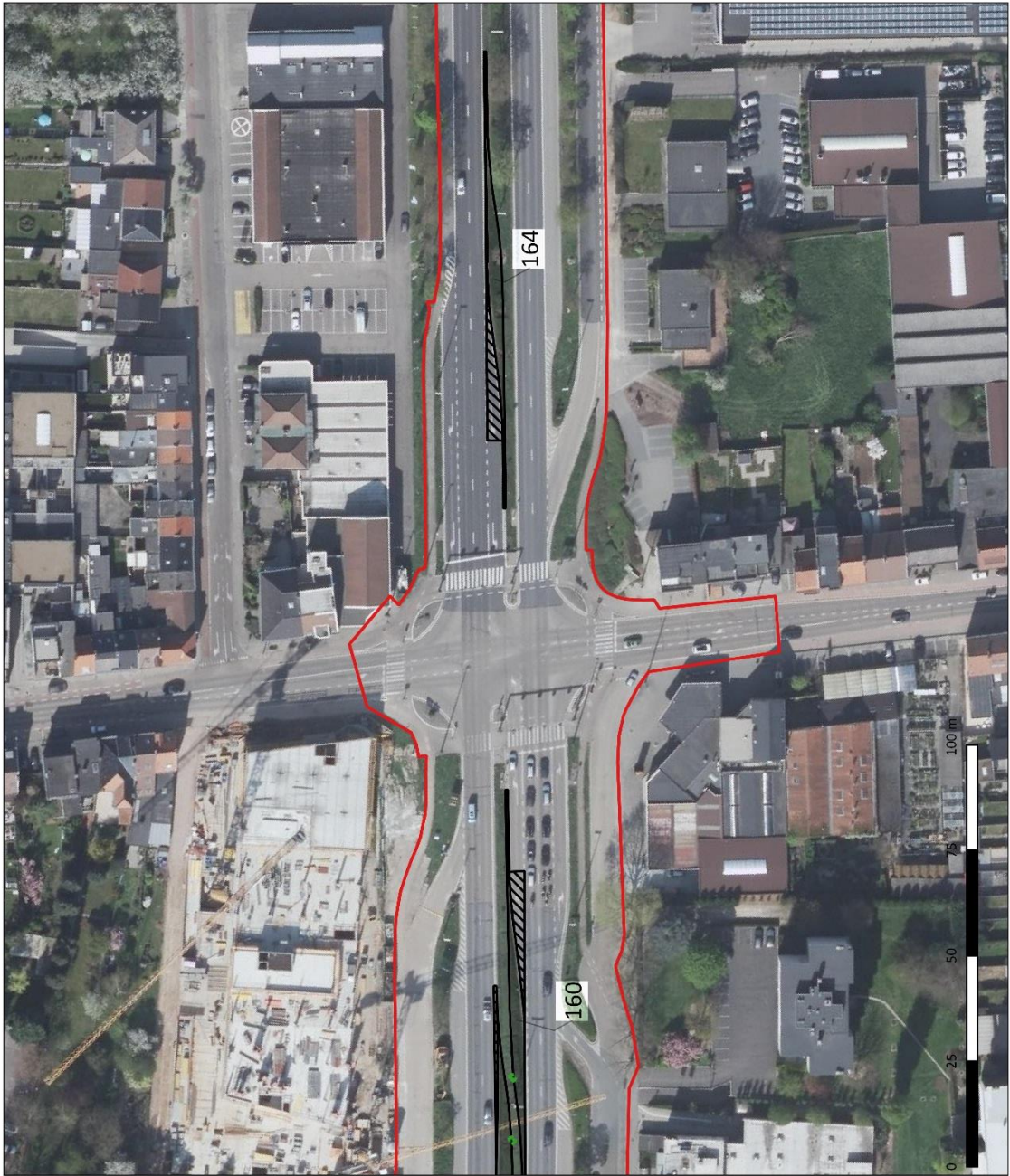
⁶ AGIV 2018e

Deel II bevindt zich ter hoogte van het kruispunt van de N80 met de Tongersesteenweg of N79 (Figuur 6). In noordelijke rijrichting wordt ter hoogte van de linkerafslagstrook een zone van ongeveer 160 m² extra verhard. Ca. 69 m² wordt opgebroken en krijgt nieuw asfalt met bijhorende fundering. De lengte bedraagt 35 m. Er wordt een boom gerooid, een bestaande slokker verwijderd en een nieuwe geplaatst. In zuidelijke richting wordt, eveneens aan de linkerafslagstrook, ongeveer 164 m² extra verhard. Een zone van 86 m² krijgt een nieuwe asfaltering met bijhorende fundering. De lengte bedraagt 35 m. Er zullen drie bomen gerooid worden (Figuur 7).

Figuur 6: Projectgebied deel II⁷

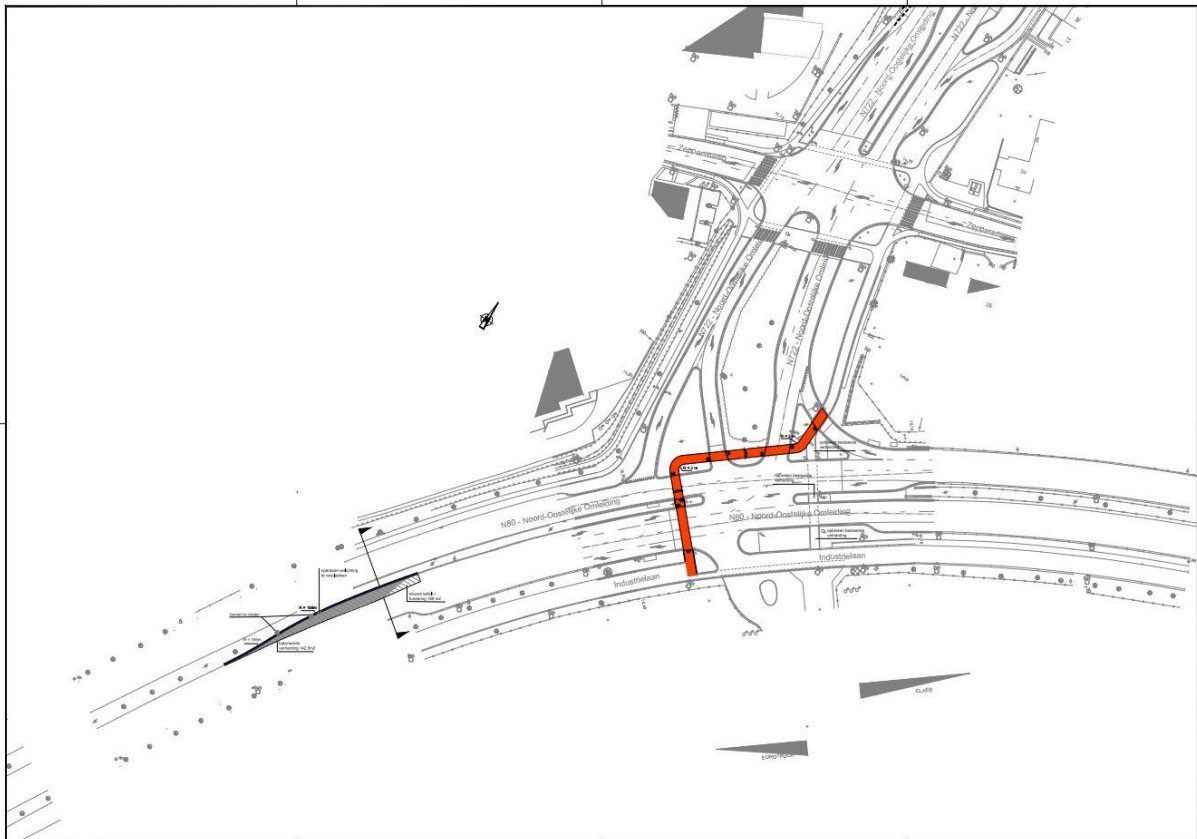
⁷ Plan aangereikt door opdrachtgever. Zie bijlage 3.2.2 N80xN79_OT.pdf

Figuur 7: Projectgebied deel II op orthofoto⁸

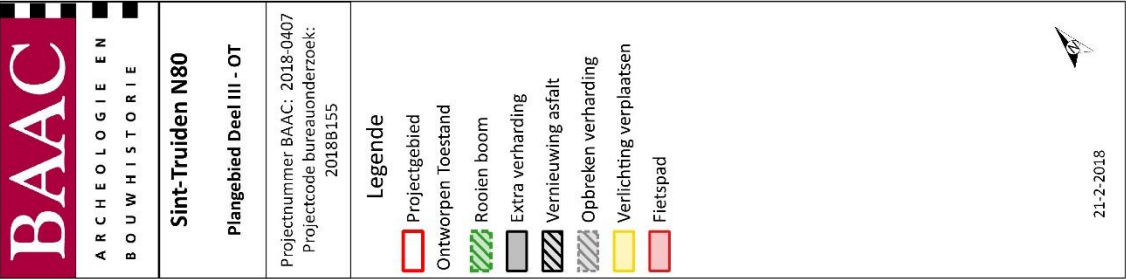
⁸ AGIV 2018e

Deel III is te situeren aan het kruispunt van de N80 met de Hasseltsesteenweg of N722 (Figuur 8). In noordelijke richting wordt aan de linkerafslagstrook een nieuwe zone met een grootte van 181 m² verhard. Ca. 51 m² krijgt nieuwe asfaltering met bijhorende fundering. Er zullen twee bomen gerooid worden en de openbare verlichting wordt verplaatst. Op het kruispunt zelf worden bestaande verhardingen van de fietsoversteekplaats op drie locaties opgebroken. Deze hebben een oppervlakte van ca. 23, 9 en 21 m². Aan de andere zijde van het kruispunt wordt een nieuwe verharding voorzien voor de fietsoversteekplaats. Deze heeft een breedte van 3 m en een totale oppervlakte van ca. 288 m². Deze nieuwe fietsoversteekplaats zal zich op drie plaatsen op onverhard terrein bevinden, nl. op ca. 26, 50 en 38 m². Drie stukken van 86, 20 en 68 m² bevinden zich op verhard terrein (Figuur 9).

Figuur 8: Projectgebied deel III⁹

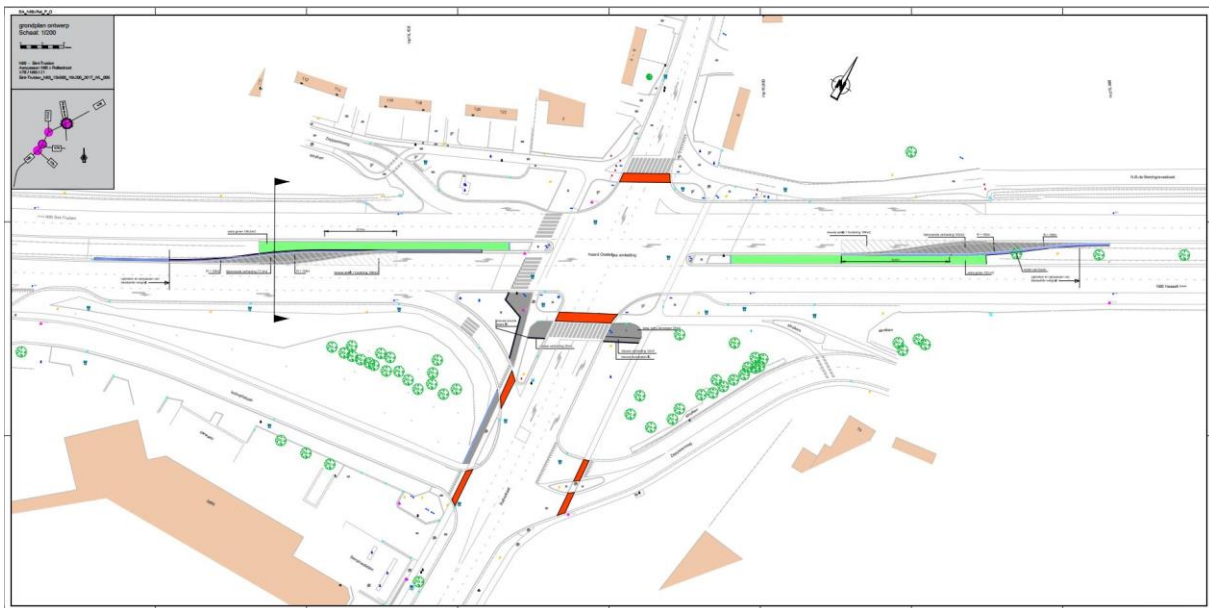
⁹ Plan aangereikt door opdrachtgever. Zie bijlage 3.2.3 N80xN722_OT.pdf

Figuur 9: Projectgebied deel III op orthofoto¹⁰

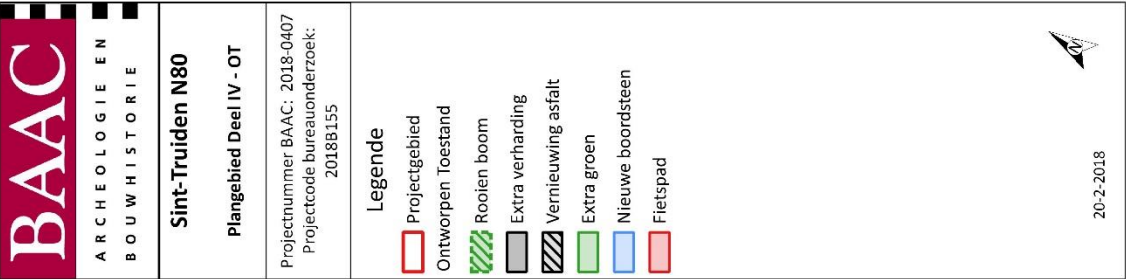
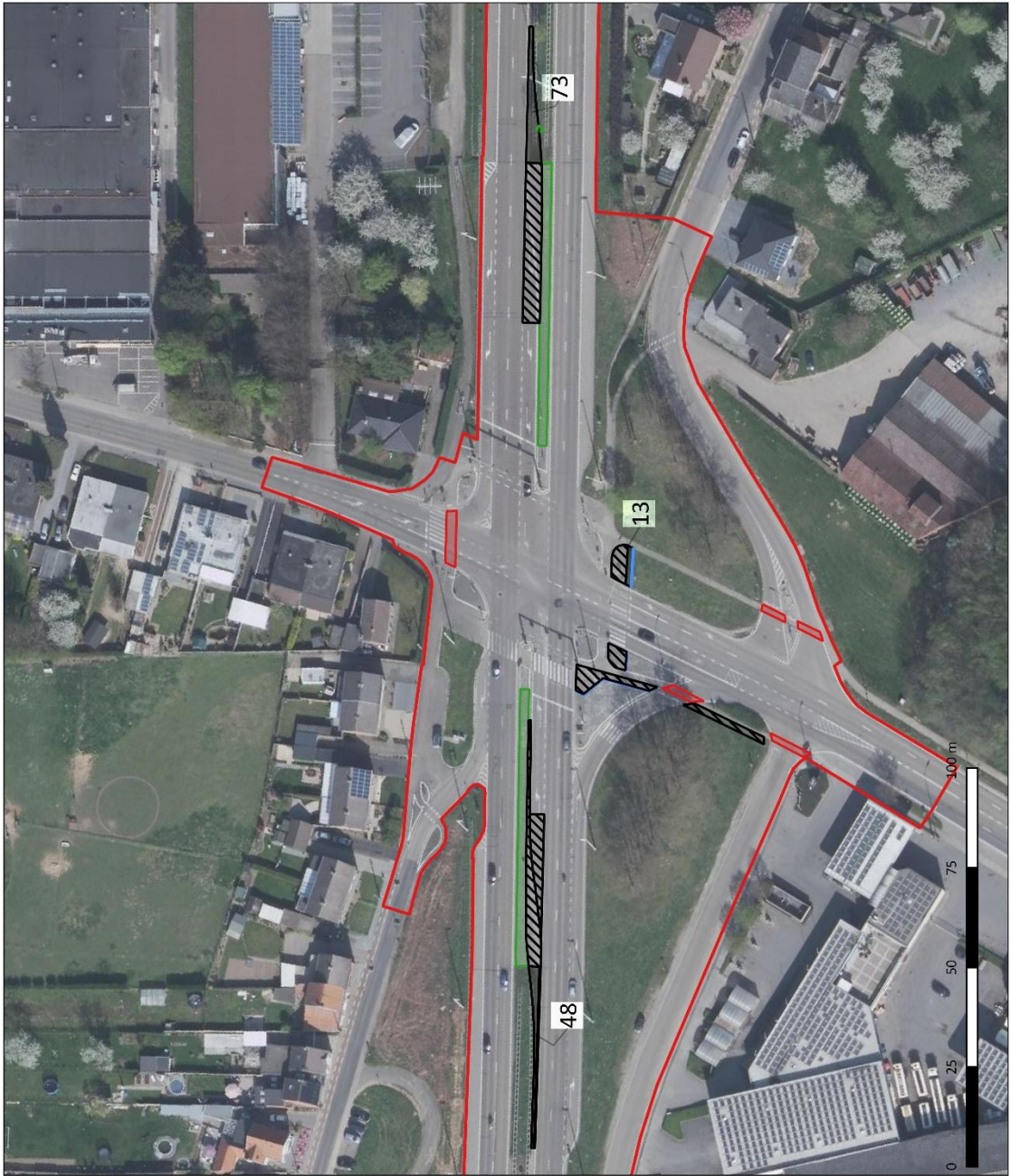
¹⁰ AGIV 2018e

Deelgebied IV situeert zich aan het kruispunt van de N80 met de Sint-Jorisstraat/Rellestraat (Figuur 10). In noordelijke rijrichting wordt ter hoogte van de linkerafslagstrook een stuk van ongeveer 48 m² geasfalteerd. Ongeveer 181 m² wordt opgebroken en krijgt een nieuwe verharding met bijhorende fundering. Een zone van de middenberm, ongeveer 160 m², wordt een groenzone. De huidige verharding wordt hier verwijderd. De bestaande vangrail wordt opgebroken en aangepast. Ook in zuidelijke richting wordt de linkerafslagstrook aangepast. Een stuk van ca. 73 m² wordt extra verhard. Ca. 170 m² krijgt een nieuwe asfalt en fundering. Een zone van ongeveer 160 m² wordt opgebroken en als groenzone aangelegd. De bestaande vangrail wordt opgebroken en aangepast. Er wordt één boom geroid. Op het kruispunt zelf worden nieuwe fietsoversteekplaatsen voorzien. Deze hebben een totale oppervlakte van 86 m². Vier voetgangerszones, met een totale oppervlakte van ca. 145 m², krijgen een nieuwe verharding en nieuwe boordsteen. Eén voetgangerszone krijgt een extra verharding en boordsteen van ongeveer 15 m² (Figuur 11).

Figuur 10: Projectgebied deel IV¹¹

¹¹ Plan aangereikt door opdrachtgever. Zie bijlage 3.2.4BA_N80xRel_P_O.pdf

Figuur 11: Projectgebied deel IV op orthofoto¹²

¹² AGIV 2018e

De totale oppervlakte van de bodemingrepen binnen het ca. 82 392 m² grote plangebied bedraagt ongeveer 2691 m² (Tabel 1). Van deze oppervlakte is ongeveer 1140 m² in de huidige toestand onverhard en onbebouwd. Hier is de bodem potentieel onverstoorde. De overige 1551 m² is momenteel wel verhard. Hier wordt de bestaande verharding opgebroken en heraangelegd.

Tabel 1: Geplande bodemingrepen

Deelgebied	Verharding in m ² :	Nieuw	Vernieuwing
I		108	69
		277	124
			22
II		160	69
		164	86
III		181	51
		26	23
		50	9
		38	21
			86
			20
IV			68
		48	160
		73	181
		15	5
			52
			1
			22
			15
			33
			16
			10
			11
			34
			160
			171
			32
Totaal		1140	1551
Totaal			2691

1.1.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.2 Werkwijze en strategie

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Binnen de opzet van deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel ingegaan op een doorslaggevend aspect van de historische beschrijving van het plangebied (zie C.G.P.12.5.3.3.). Een confrontatie van dit aspect met de toekomstige werken wijst immers uit dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.

1.2.1 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

1.2.2 Heuristiek

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Geraadpleegde kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofotografische kaarten
- Bodemkaart

De geomorfologische kaart werd geconsulteerd en besproken binnen deze studie maar wegens eigendomsrechten niet weergegeven.¹³

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.¹⁴

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- Atlas der Buurtwegen
- Vandermaelenkaart
- Orthofotografische kaarten 20ste eeuw
- Topografische kaart 20ste eeuw

De onmiddellijke omgeving rondom het plangebied wordt op de Atlas der Buurtwegen, Vandermaelenkaart, orthofotografische en topografische kaarten van de 20ste eeuw besproken. De beschrijving gebeurde onder meer op basis van de legende uit *België in kaart*.¹⁵ Indien er een bijzondere locatie op te merken is, wordt deze, indien mogelijk, vernoemd bij naam en uitgebreider beschreven. De historische en archeologische kaarten worden gebruikt om een historisch-archeologische interpretatie van de locatie te bekomen.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

¹³ DE MOOR & MOSTAERT 1993

¹⁴ CARTESIUS 2018

¹⁵ BEYAERT et al. 2006

1.3 Assessmentrapport

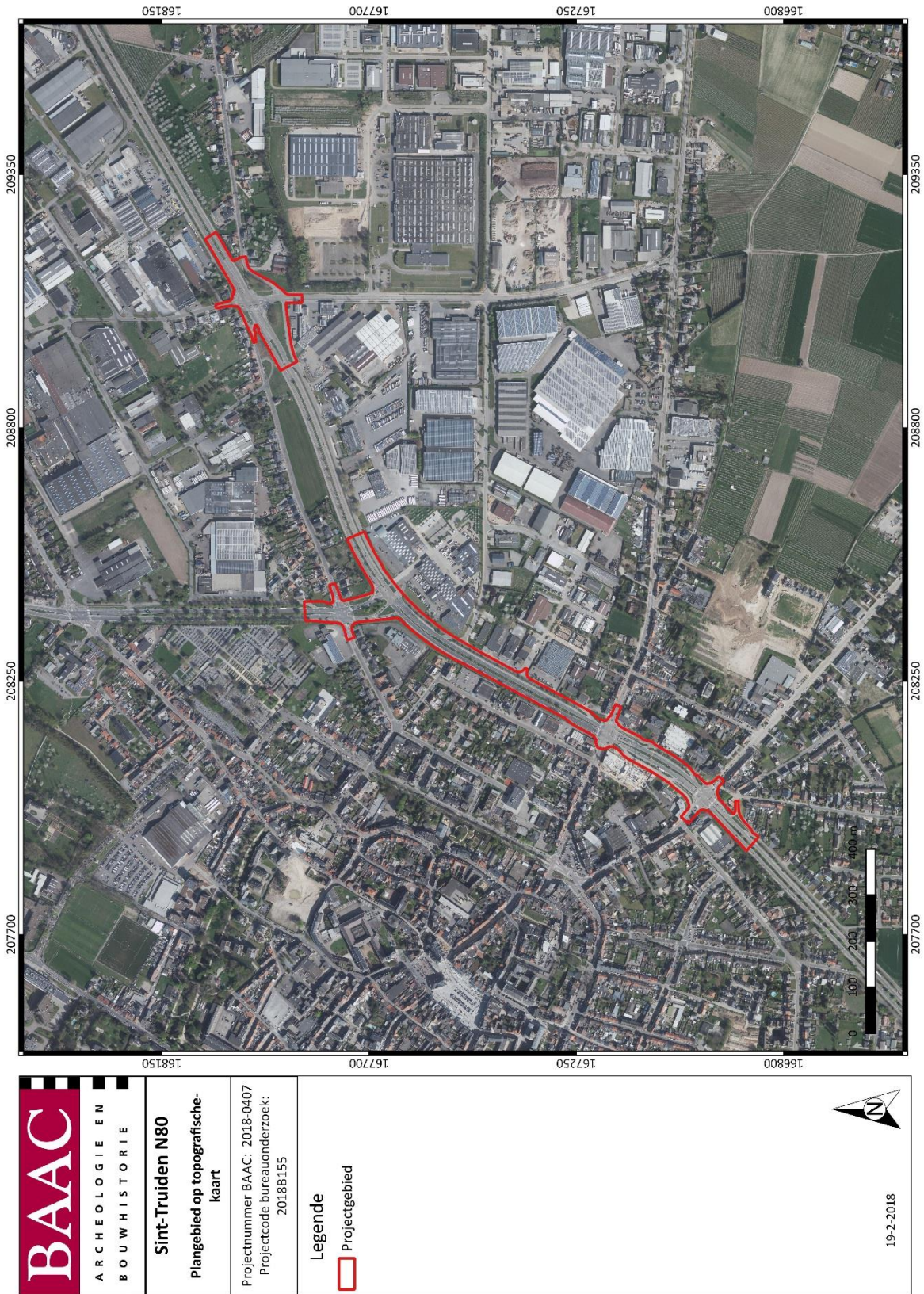
Binnen het assessmentrapport wordt enkel ingegaan op de historiek van het onderzoeksterrein. Wanneer men dit kader (met als **doorslaggevend aspect de verstoring door huidige en voorgaande ingebruikname van het terrein**) confronteert met de krijtlijnen van de toekomstige werken, kan men immers besluiten dat verder onderzoek in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zal leiden tot nuttige kenniswinst.

1.3.1 Landschappelijke ligging

Hieronder volgt een kort overzicht van het grondgebruik en de aardkundige, hydrografische en fysisch geografische gegevens van het plangebied.

Topografische situering

De exacte locatie van het projectgebied is weergegeven op Figuur 1, Figuur 2 en Figuur 12. Het onderzoeksgebied betreft een deel van de gewestweg N80 tussen Namen en Hasselt in de gemeente Sint-Truiden, provincie Limburg. Het plangebied situeert zich meteen ten oosten van de historische stadskern van Sint-Truiden en reikt uit in noordelijke richting, richting Hasselt. Het betreft het gebied van de N80 tussen kilometerpalen 17.7, in het zuiden, en 15.9, in het noorden. Er zijn vier kruispunten aanwezig binnen het plangebied: het kruispunt van de N80 met de N3e of Luikersteenweg, met de N79 of Tongersesteenweg, met de N722 of Hasseltsesteenweg en met de N80 of Sint-Jorisstraat/Rellestraat.

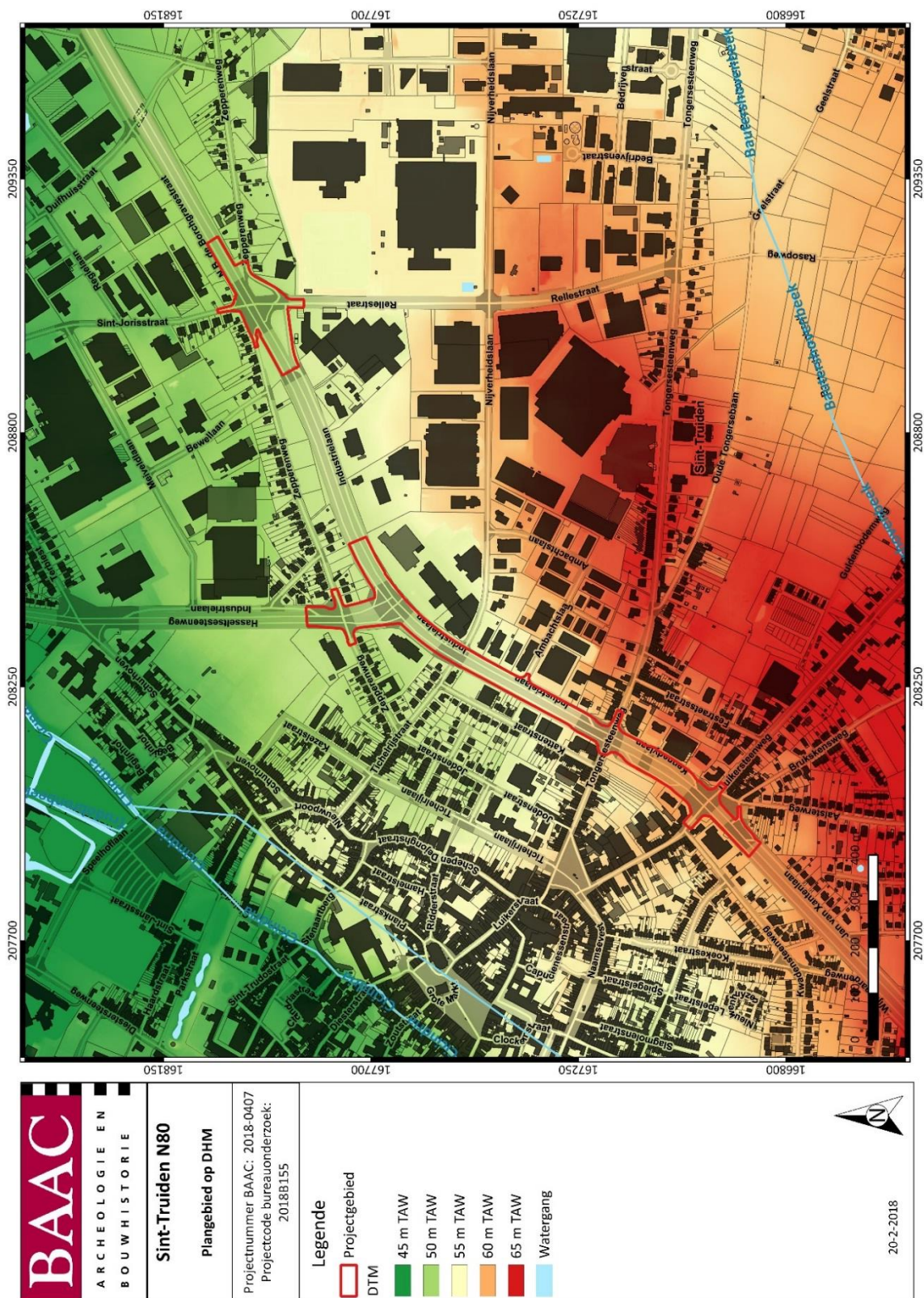

Figuur 12: Projectgebied op orthofotografische kaart¹⁶

¹⁶ AGIV 2018e

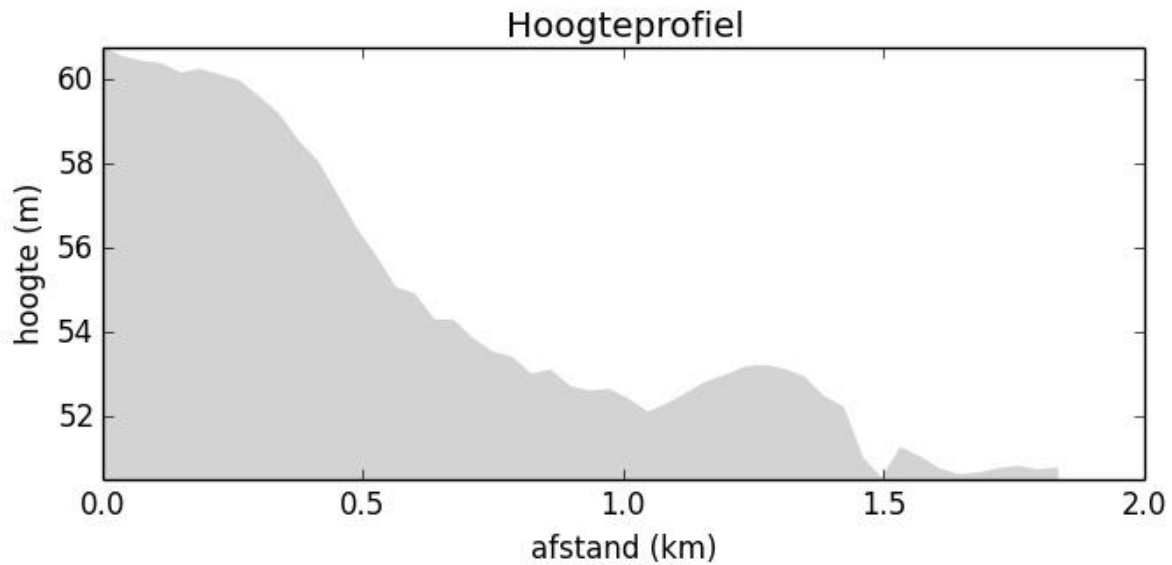
In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het heuvelig vochtig Haspengouw. Deze streek heeft een kleiig substraat met enkele getuigenheuvels en microcuesta's. De dalen van de Gete, Herk en bijrivieren zijn breed en vlak. Het vochtig Haspengouw bestaat uit een zandleembodem waar het reliëf sterk versneden is door de aanwezige rivieren.¹⁷ Het plangebied doorkruist een hoogteverschil van ongeveer 10 m (Figuur 13 en Figuur 14). Ter hoogte van kilometerpaal 17.7, in het zuiden, bevindt het plangebied zich op een hoogte van 60,50 m TAW. In het noorden van het plangebied, ter hoogte van het kilometerpaal 15,9 bedraagt de hoogte 50,70 m TAW. Ten zuidoosten stroomt de Bautershovenbeek, ten noordwesten de Cicindria.

¹⁷ CLAES & GULLENTOPS 2001

Figuur 13: Projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met GRB als onderkaart en aanduiding hydrografie¹⁸

¹⁸ AGIV 2018b; AGIV 2018a

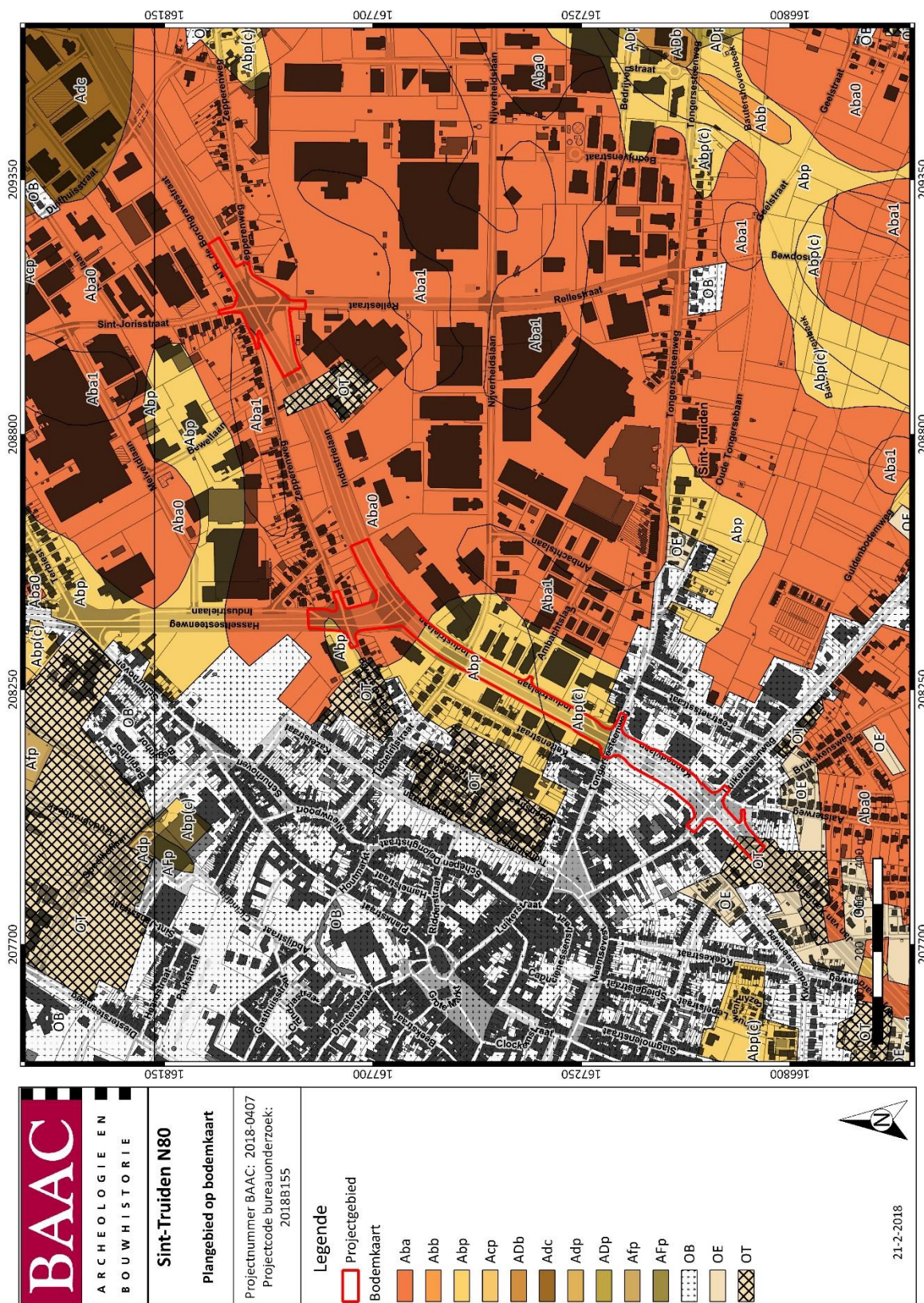
Figuur 14: Hoogteprofiel van het projectgebied¹⁹

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OT, OB, Abp(c), Abp en Aba0 (Figuur 15). Dit betreffen verstoorte bodemtypes en colluviale gronden. Hierbij moet worden opgemerkt dat de informatie uit de bodemkaart is gebaseerd op velddata verzameld tussen 1949 en 1971, m.a.w. vóór de aanleg van de N80. De bodem is door de aanleg van de weg vermoedelijk grotendeels verstoord.

- OT: sterk vergraven gronden
- OB: bebouwde zones
- Abp(c): droge leembodem zonder profiel met een begraven textuur B-horizont beginnend tussen 40 en 80 cm diepte
- Abp: droge leembodem zonder profiel
- Aba0: droge leembodem met textuur B-horizont, waarbij de A-horizont meer dan 40 cm dik is

¹⁹ AGIV 2018b

Figuur 15: Projectgebied op de bodemkaart van Vlaanderen²⁰

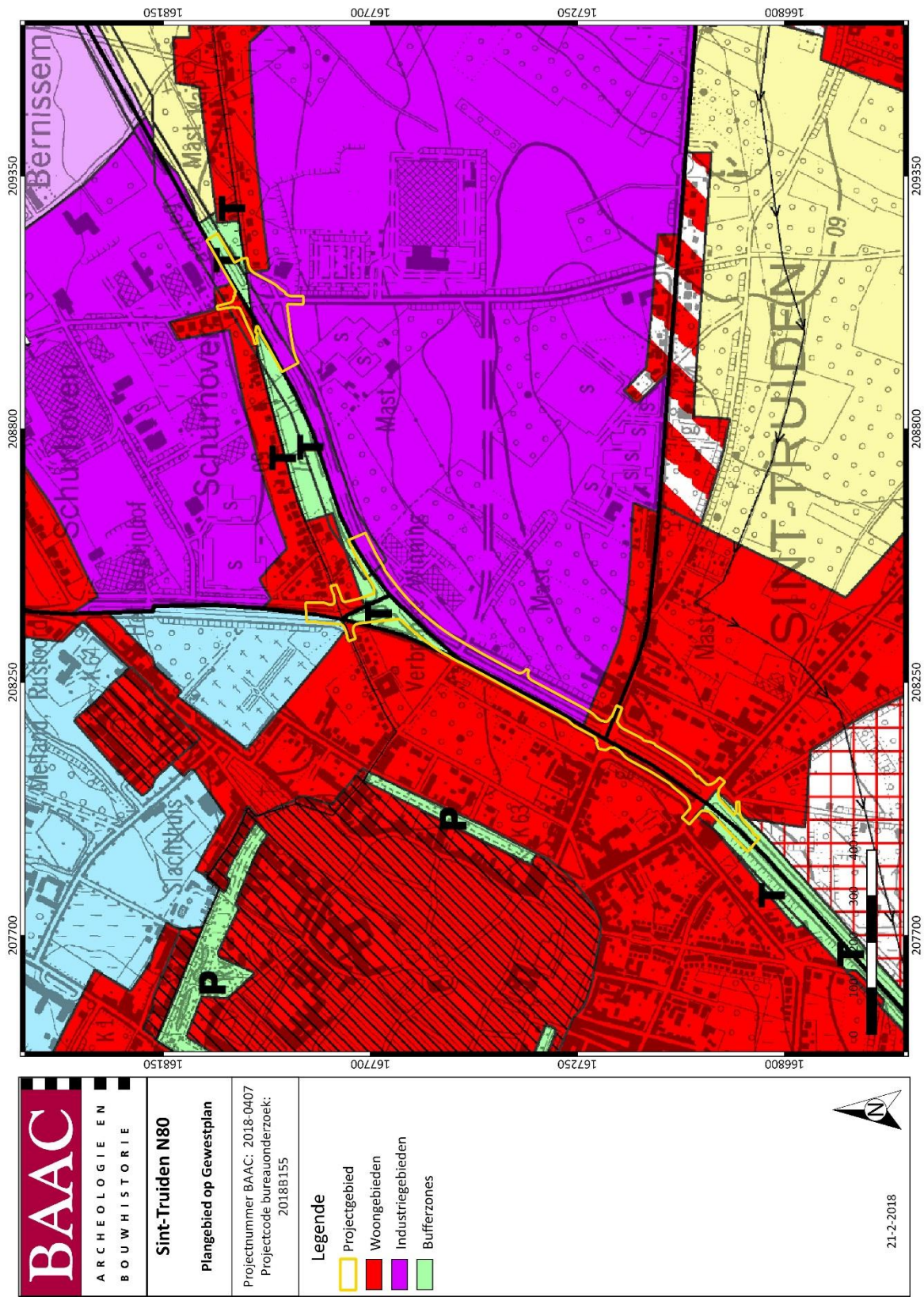
²⁰ DOV VLAANDEREN 2017

1.3.2 Historische beschrijving

Een gewestweg tussen Hasselt en Namen is volgens de aangereikte historische bronnen grotendeels aangelegd in de periode tussen 1830 en 1850. In deze periode werd het wegvak Hasselt-Sint-Truiden geopend voor verkeer. Tussen 1850 en 1880 werd het wegvak tussen Hannuit en Sint-Truiden aangelegd. Deze gewestweg volgde het huidige tracé van de N722, die zich ten noorden van de N80 bevindt. In de jaren 70 van vorige eeuw werd het wegvak tussen Hasselt en Sint-Truiden aangelegd als expresweg, de huidige N80. Deze werd aangelegd om o.a. de dorpskernen van Sint-Lambrechts-Herk en Alken te ontlasten van het drukke verkeer. De nieuwe vierbaansweg tussen Hasselt en Sint-Truiden kreeg in 1930 het nummer N539. De oude steenweg, ten noorden van de huidige N80, behield het nummer N22. De benamingen werden aangepast naar de huidige wegnummering halverwege de jaren 80 van vorige eeuw, tegelijk met de invoering van de nieuwe Europese wegnummering. De twee- en driecijferige nummers worden toegekend op basis van de provincie waarin de weg (grotendeels) gelegen is. Tweecijferige nummers die eindigen op een 0, zoals de N80, verbinden ééncijferige wegen met elkaar. Bijgevolg werd de N539 hernoemd tot de N80, die de N20 (Hasselt) met de N4 (Namen) verbindt. De N22 werd de N722, waarbij de 7 voor de provincie Limburg staat.²¹

Op het Gewestplan staat het plangebied ingedeeld als woongebied, industriegebied en bufferzone (Figuur 16). De bufferzone geeft aan dat de bestemming als expresweg voorzien was. Het oudste Gewestplan dateert uit de jaren 70 van vorige eeuw.

²¹ WEGEN-ROUTES.BE 2016; HASselts Erfgoed Lexicon 2018

Figuur 16: Projectgebied op Gewestplan²²

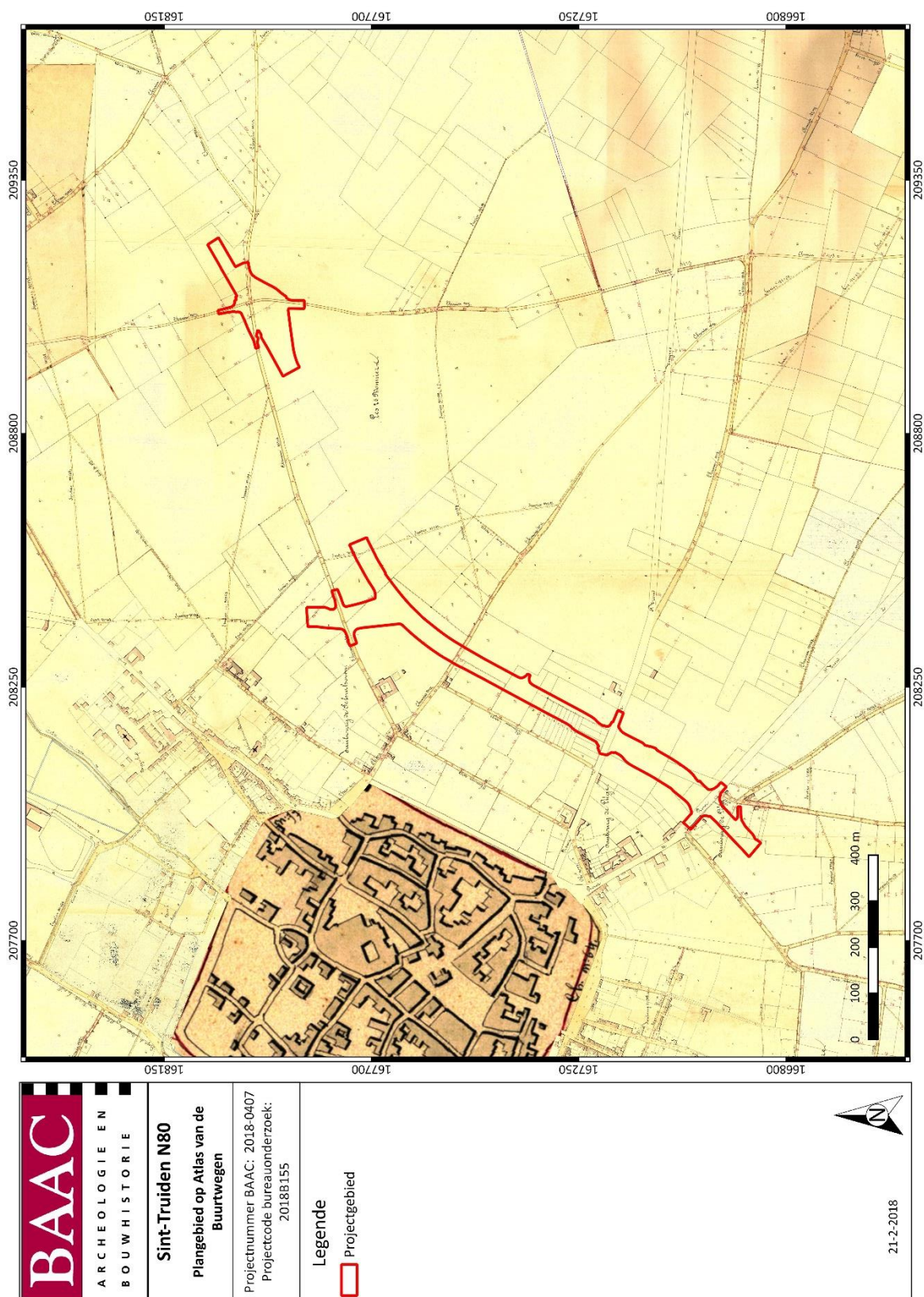
²² GEOPUNT 2018b

1.3.3 Cartografische bronnen

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Pas vanaf de 19e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. De eerste gewestweg tussen Hasselt en Namen werd aangelegd vanaf 1830. De N80 werd pas geconstrueerd vanaf de jaren 70 van vorige eeuw. In deze bureaustudie lijkt het aangewezen kaarten te raadplegen vanaf de 19de eeuw.

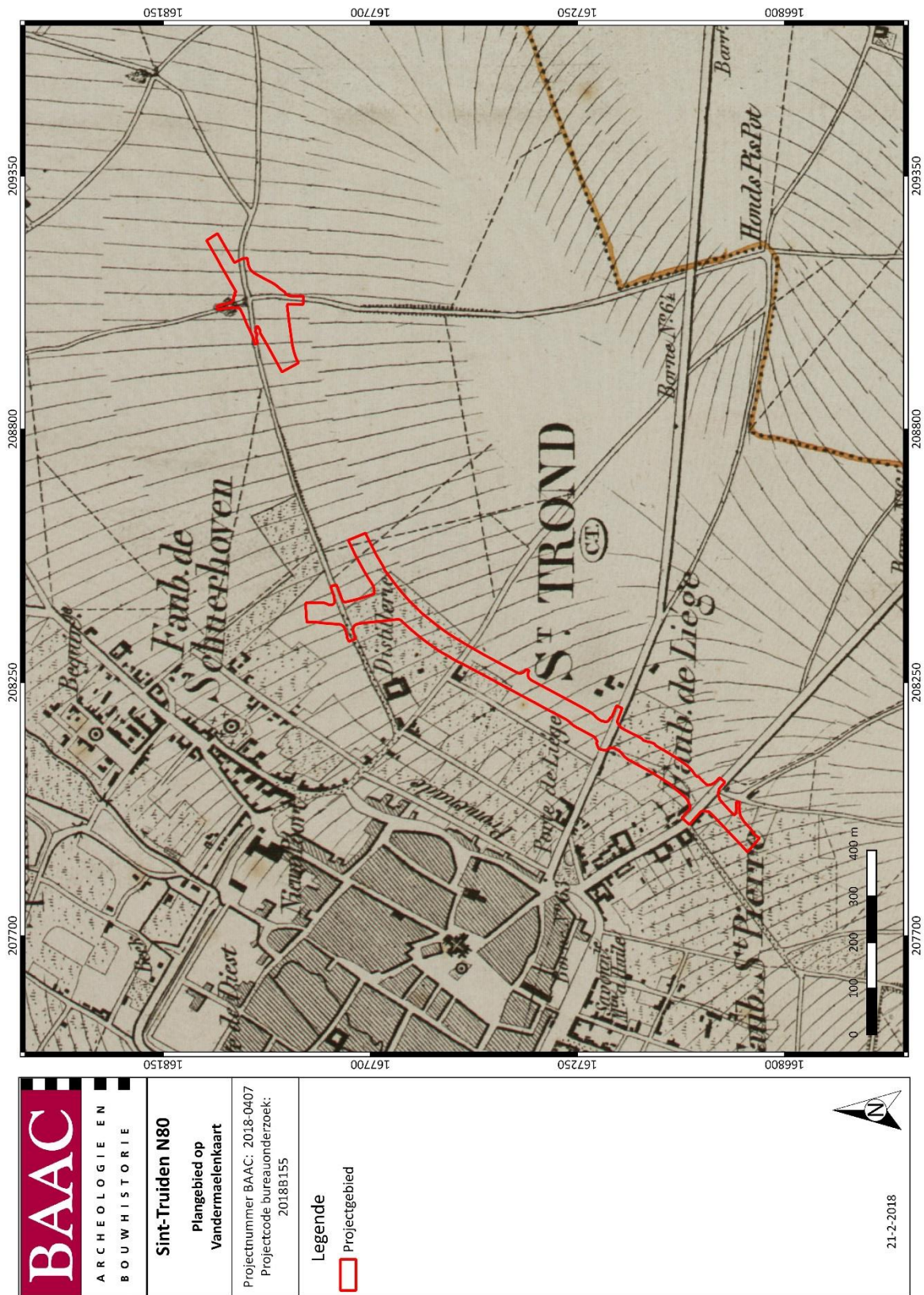
Op de Atlas van de Buurtwegen (ca. 1840) is inderdaad een gewestweg aanwezig die nu de N722 heet (Figuur 17). Deze bevindt zich ten noorden van de N80. De N80 is nog niet aanwezig. Het projectgebied doorkruist velden, weiden en akkers. De Luikersteenweg, Tongersesteenweg en Sint-Jorisstraat/Rellestraat zijn wel ingepland op de Atlas. Deze drie straten doorkruisen de huidige N80 ter hoogte van het projectgebied. De Hasseltsesteenweg, die eveneens het projectgebied doorkruist, is nog niet ingepland. Het is de huidige Zepperenweg die aansluit op de Sint-Jorisstraat.

Op de Vandermaelenkaart (1846-1854) is een gelijkaardige situatie als op de Atlas van de Buurtwegen op te merken (Figuur 18). De N80 is niet aanwezig. De Luikersteenweg, Tongersesteenweg en Sint-Jorisstraat/Rellestraat zijn bestaande. De rest van de omgeving binnen het onderzoeksgebied bestaat uit velden, weiden en akkers.

Figuur 17: Projectgebied op Atlas van de Buurtwegen²³

²³ GEOPUNT 2018a

Figuur 18: Projectgebied op de Vandermaelenkaart²⁴

²⁴ GEOPUNT 2018c

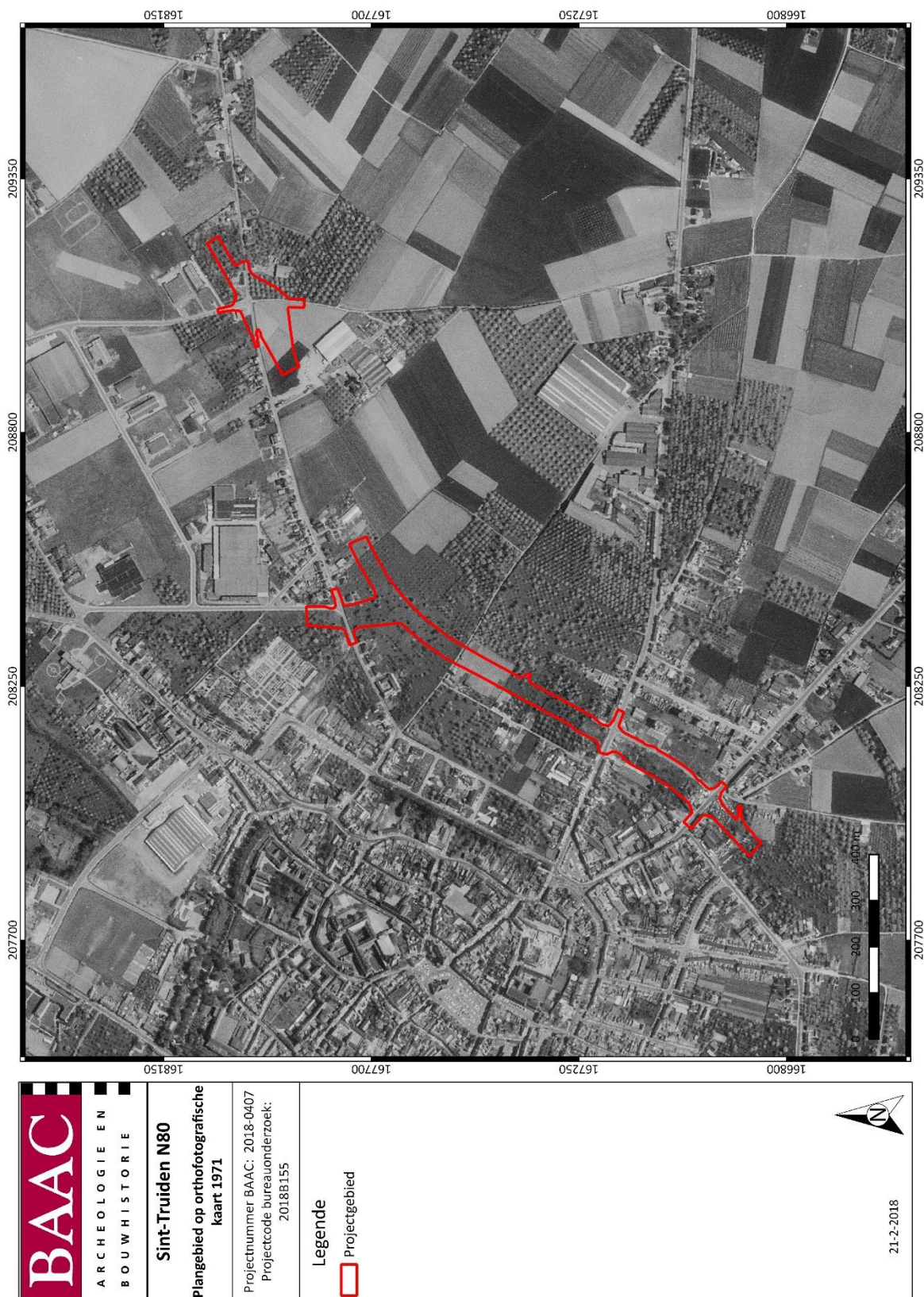
1.3.4 Orthofotografische en topografische kaarten 20ste eeuw

Op de oudst beschikbare orthofotografische kaart van 1971 is de N80 nog steeds afwezig (Figuur 19). De situatie is hier hetzelfde als op de Atlas van de Buurtwegen en de Vandermaelenkaart.

Op de topografische kaart van 1976 is de N80 deels aangelegd (Figuur 20). Ter hoogte van het onderzoeksgebied is de expresweg aangelegd tussen de Luikersteenweg en Hasseltsesteenweg. Tussen de Hasseltsesteenweg en Sint-Jorisstraat/Rellestraat is de weg in aanleg. Dit staat ook zo vermeld op de topografische kaart.

Op de orthofotografische kaart van 1979-1990 is de N80 volledig bestaande (Figuur 21). De toestand van de expressweg is vergelijkbaar met de huidige situatie (Figuur 12). Ter hoogte van deelgebied IV kan wel een wijziging in de middenberm opgemerkt worden (Figuur 22 en Figuur 11). Op de orthofotografische kaart van 1979-1990 is de middenberm volledig verhard. Op de meest recente orthofotografische kaart is de middenberm deels onverhard. Dit wilt zeggen dat de bodem ter hoogte van deze middenberm reeds verstoord is, waardoor ook de geplande bodemingrepen hier in verstoorde bodem zullen plaatsvinden.

Concluderend kan gezegd worden dat de expresweg N80 ter hoogte van het projectgebied aangelegd werd tussen 1971 en 1979-1990. Rond 1976 was reeds een groot deel gebouwd.

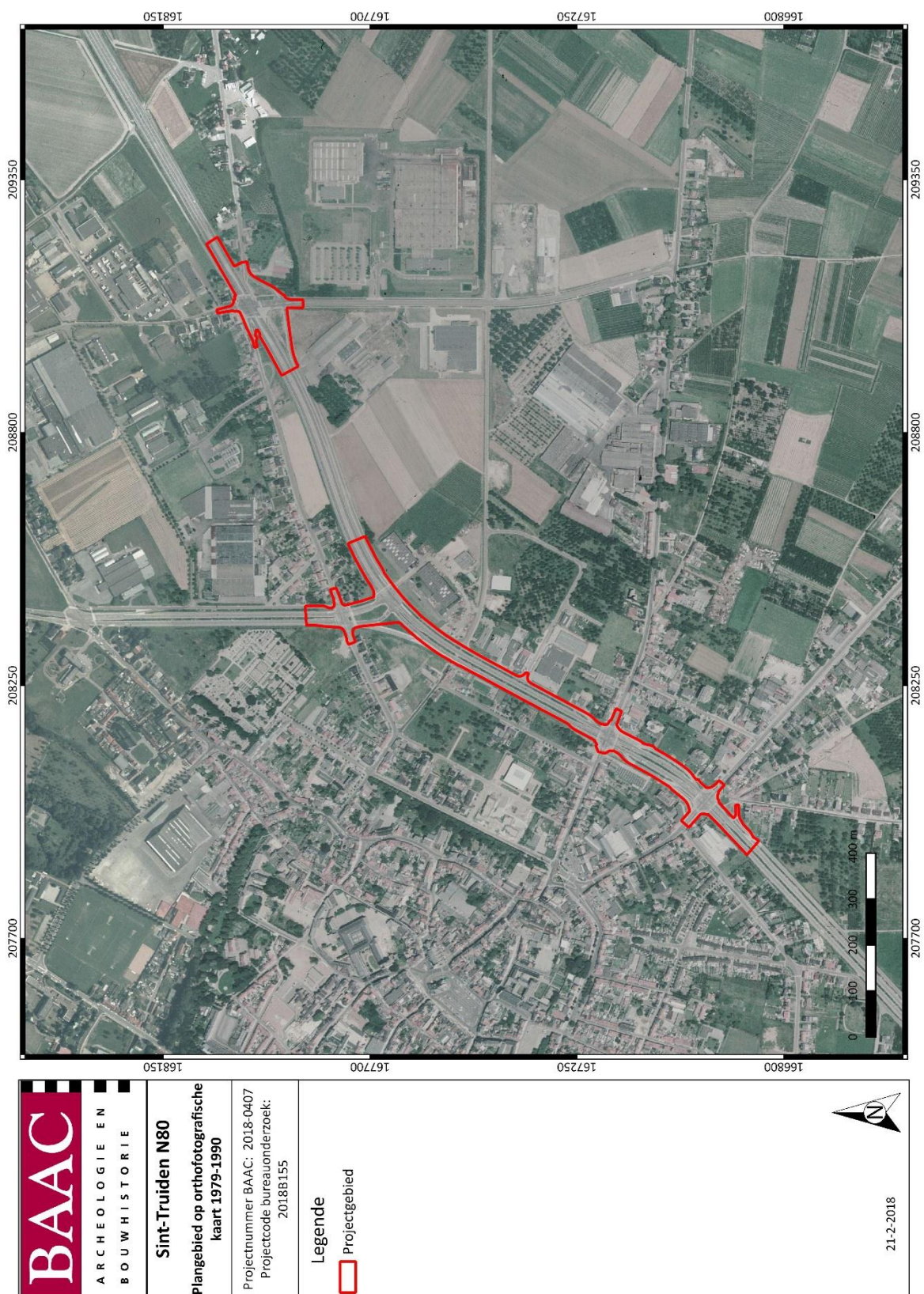

Figuur 19: Projectgebied op orthofotografische kaart van 1971²⁵

²⁵ AGIV 2018c

²⁶ CARTESIUS 2018

Figuur 21: Projectgebied op orthofotografische kaart van 1979-1990²⁷

²⁷ AGIV 2018d

Figuur 22: Deelgebied IV binnen plangebied op orthofotografische kaart van 1979-1990²⁸

²⁸ AGIV 2018d

1.4 Synthese en verwachting

1.4.1 Synthese: datering en interpretatie onderzoeksterrein

Gezien de opzet van de *Archeologienota met Beperkte Samenstelling* werden binnen het onderzoeksterrein geen concrete archeologische sites of ensembles vastgesteld. Wel kan aan de hand van de reeds aanwezige bouwwerken, het zij een expresweg, aangetoond worden dat verder onderzoek geen nuttige kenniswinst zal opleveren. In onderstaande paragraaf worden de indicatoren voor deze bijzonder lage archeologische verwachting gesynthetiseerd.

1.4.2 Archeologische verwachting

Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- Bodemopbouw en bewaring van de bodem: De bodem binnen het plangebied bestaat deels uit verstoorde bodem deels uit colluviale gronden. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat de informatie uit de bodemkaart is gebaseerd op velddata verzameld tussen 1949 en 1971, m.a.w. vóór de aanleg van de expresweg. De aanleg van de N80 verstoort met vrij grote waarschijnlijkheid de bodem volledig.
- Gekende verstoringen: Het historisch en cartografisch materiaal heeft aangetoond dat in de jaren 70 van vorige eeuw werd gestart met de aanleg van de gewestweg tussen Sint-Truiden en Hasselt. De expresweg is opgebouwd uit 2 x 2 rijstroken met (on)verharde middenberm. Verlichtingspalen en bomen wisselen elkaar af op de middenberm. Tevens is een vangrail aanwezig. Gezien de aanwezige infrastructuur en eventuele nutsleidingen en riolering in de middenberm, kan er van uitgegaan worden dat de bodem grotendeels verstoord is binnen het projectgebied.
- Geplande ingrepen: De werken binnen het projectgebied bestaan uit enkele wegverbredingen en wegvernieuwingen voor de uitbreiding van de linkerafslagstroken ter hoogte van vier kruispunten. Deze bodemingrepen vinden plaats op ongeveer 2691 m². De geplande bodemingrepen, ca. 1551 m², die zullen plaatsvinden op reeds verhard terrein, bevinden zich op een verstoord bodem. Ongeveer 1140 m² van de geplande werken, betreft wegbuitbreiding op elf verschillende locaties, dat in de huidige toestand onverhard en onbebouwd is. Aan de hand van een orthofotografische kaart van 1979-1990 kon aangetoond worden dat in deelgebied IV de geplande werken zullen plaatsvinden op reeds verstoord bodem. Dit betreft 136 m², op drie locaties, van de 1140 m² onverharde zone. Hierdoor blijft slechts ca. 1004 m² op acht verschillende plaatsen over, waar niet met zekerheid gezegd kan worden of de bodem (on)verstoord is. Deze acht locaties bevinden zich op (ver) uiteenliggende stukken en hebben een oppervlakte tussen 26 en 277 m² (zie Tabel 1).

Op basis van bovenstaande elementen wordt een **lage archeologische verwachting** aan het plangebied gegeven.

1.4.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Het volledige plangebied bestaat uit een expresweg die aangelegd is in de jaren 70 van vorige eeuw. Voor de geplande werkzaamheden zullen de linkerafslagstroken ter hoogte van vier kruispunten met de expresweg verbreed worden. Deze werken bestaan enerzijds uit wegvernieuwingen, anderzijds uit wegbuitbreidingen. Bij de wegvernieuwingen wordt de bestaande asfalt verwijderd en wordt nieuwe asfalt met bijhorende fundering aangelegd. Op enkele plaatsen ter hoogte van de wegverbredingen

wordt de bestaande openbare verlichting verwijderd en eventueel verplaatst. Enkele bomen ter hoogte van de wegverbredingen zullen gerooid worden. Bij de wegwitbreidingen wordt een stuk grond, dat heden onbebouwd en onverhard is, geasfalteerd. De dikte van de opbouw van deze nieuwe verhardingen bedraagt +- 60 cm. Deze wegwitbreidingen liggen verspreid over het projectgebied op negen verschillende locaties met groottes variërend tussen 15 en 277 m². Deze oppervlakten zijn zo beperkt en verspreid dat potentieel aanwezig archeologisch erfgoed, als de bodem onverstoorde is gebleven bij de aanleg van de N80, **geen kenniswinst** kan opleveren. De grote waarschijnlijkheid dat de bodem verstoord is en de beperkte oppervlakten en het versnipperd karakter zorgen dat het potentieel op kennisvermeerdering onbestaand is.

BAAC Vlaanderen bvba adviseert bijgevolg geen archeologisch vervolgonderzoek op de N80 Sint-Truiden.

1.5 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning stelde BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met beperkte samenstelling op. Gezien de opzet van de *Archeologienota met Beperkte Samenstelling* werden binnen het onderzoeksterrein geen concrete archeologische sites of ensembles vastgesteld. Wel kon aan de hand van het assessment bepaald worden dat het plangebied sinds de jaren 70 van vorige eeuw in gebruik werd genomen en in aanzienlijke mate verstoord werd door diverse ingrepen waarbij alle potentieel aanwezige archeologische waarden werden vernietigd.

Na de analyse van de geplande bodemingreep ten opzichte van de gekende verstoring kon met één doorslaggevend argument m.b.t. de historie van het plangebied aangetoond worden dat geen verdere maatregelen nodig zijn omdat een archeologisch onderzoek binnen het plangebied nooit zal leiden tot waardevolle kenniswinst.

2 Gemotiveerd advies

Afwezigheid van een archeologische site:

In de jaren 70 van vorige eeuw werd de expresweg tussen Namen en Hasselt ter hoogte van Sint-Truiden aangelegd. Door deze constructie is de bodem binnen het plangebied grotendeels verstoord. Dit in die mate dat het terrein nauwelijks of geen archeologisch potentieel meer heeft. Binnen de geplande werkzaamheden is er geen mogelijkheid tot het behalen van relevante kenniswinst.

Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- Bodemopbouw en bewaring van de bodem: De bodem binnen het plangebied bestaat deels uit verstoorde bodem deels uit colluviale gronden. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat de informatie uit de bodemkaart is gebaseerd op velddata verzameld tussen 1949 en 1971, m.a.w. vóór de aanleg van de expresweg. De aanleg van de N80 verstoord met vrij grote waarschijnlijkheid de bodem volledig.
- Gekende verstoringen: Het historisch en cartografisch materiaal heeft aangetoond dat in de jaren 70 van vorige eeuw werd gestart met de aanleg van de gewestweg tussen Sint-Truiden en Hasselt. De expresweg is opgebouwd uit 2 x 2 rijstroken met (on)verharde middenberm. Verlichtingspalen en bomen wisselen elkaar af op de middenberm. Tevens is een vangrail aanwezig. Gezien de aanwezige infrastructuur en eventuele nutsleidingen en riolering in de middenberm, kan er van uitgegaan worden dat de bodem grotendeels verstoord is binnen het projectgebied.
- Geplande ingrepen: De werken binnen het projectgebied bestaan uit enkele wegverbredingen en wegvernieuwingen voor de uitbreiding van de linkerafslagstroken ter hoogte van vier kruispunten. Deze bodemingrepen vinden plaats op ongeveer 2691 m². De geplande bodemingrepen, ca. 1551 m², die zullen plaatsvinden op reeds verhard terrein, bevinden zich op een verstoorde bodem. Ongeveer 1140 m² van de geplande werken, betreft wegwitbreiding op elf verschillende locaties, dat in de huidige toestand onverhard en onbebouwd is. Aan de hand van een orthofotografische kaart van 1979-1990 kon aangetoond worden dat in deelgebied IV de geplande werken zullen plaatsvinden op reeds verstoorde bodem. Dit betreft 136 m², op drie locaties, van de 1140 m² onverharde zone. Hierdoor blijft slechts ca. 1004 m² op acht verschillende plaatsen over, waar niet met zekerheid gezegd kan worden of de bodem (on)verstoord is. Deze acht locaties bevinden zich op (ver) uiteenliggende stukken en hebben een oppervlakte tussen 26 en 277 m² (zie Tabel 1).

Op basis van bovenstaande elementen wordt een **lage archeologische verwachting** aan het plangebied gegeven.

Impactbepaling:

De geplande werkzaamheden bestaan uit wegvernieuwingen en wegwitbreidingen. Voor de wegvernieuwing wordt de huidige asfalt verwijderd en vervangen door nieuwe waarvoor een extra fundering geplaatst wordt. Bij de wegverbreding zal hetzelfde gebeuren als bij de wegvernieuwingen, met het enige verschil dat hier geen oude asfalt verwijderd dient te worden. De dikte van de opbouw van deze nieuwe verharding bedraagt +/- 60 cm.

De geplande bodemingrepen zullen, vanwege de gekende verstoringen, de beperkte oppervlakten en het verspreide karakter van de locaties waar een wegverbreding zal plaatsvinden, nooit tot enige kenniswinst leiden.

Bijgevolg adviseert BAAC Vlaanderen bvba geen archeologisch vervolgonderzoek voor het projectgebied Sint-Truiden N80.

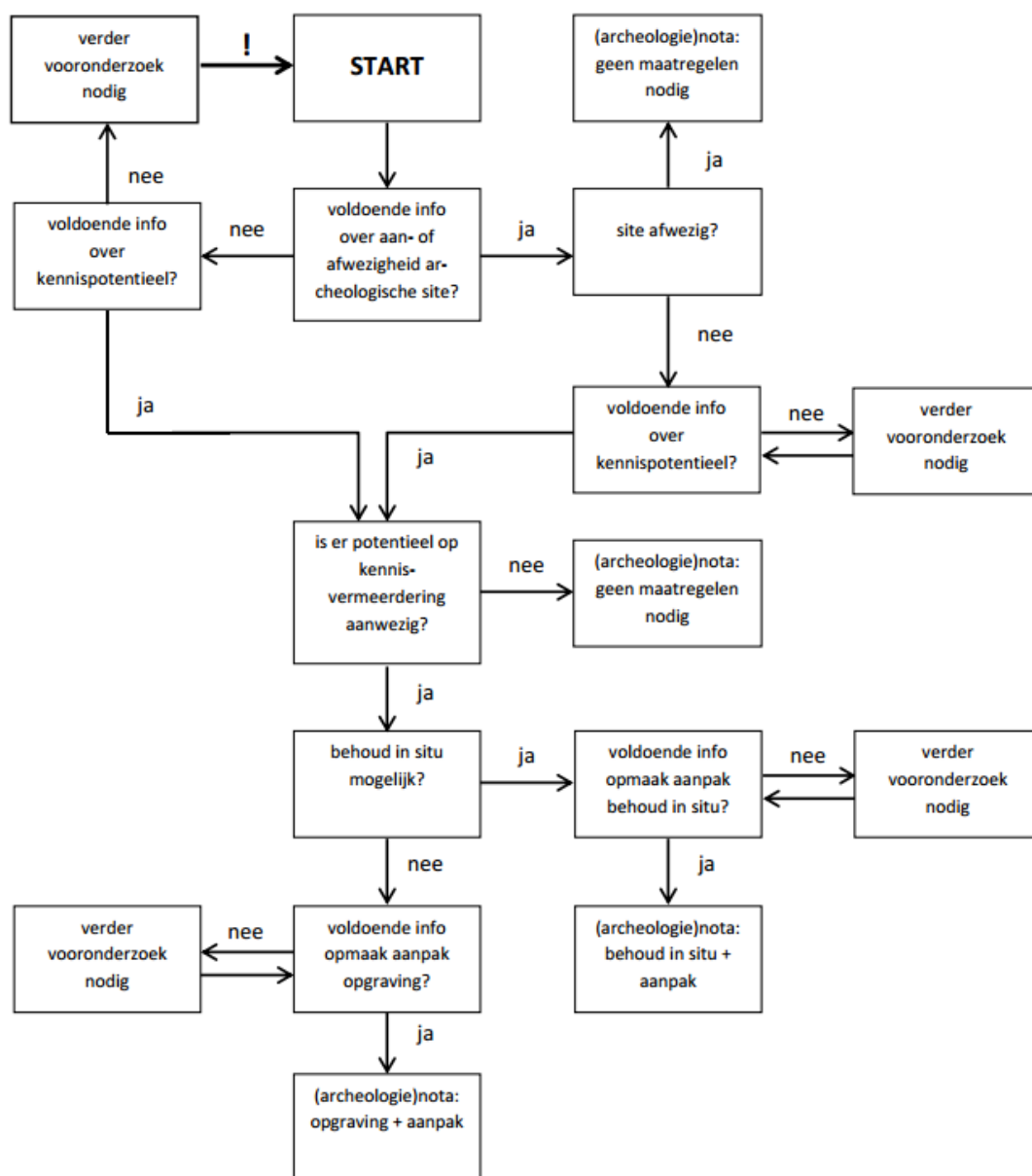
Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Volgende stappen van de beslissingsboom²⁹ werden genomen om tot een besluit te komen:

- Voldoende info over de aan- of afwezigheid van een archeologische site? **Nee**
- Voldoende info over het kennispotentieel? **Ja**, omwille van de beperkte omvang van de werken en het verspreide karakter van de locaties voor wegverbreding.
- Is er potentieel op kennisvermeerdering aanwezig? **Nee**
- Archeologienota: geen maatregelen nodig

Volgens de beslissingsboom is het uitgevoerde onderzoek volledig.

²⁹AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016, fig.3

Figuur 23: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.³⁰

³⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016, fig.3.

3 Bijlagen

3.1 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)	3
Figuur 3: Projectgebied met aanduiding deelgebieden op orthofotografische kaart.....	6
Figuur 4: Projectgebied deel I	7
Figuur 5: Projectgebied deel I op orthofoto.....	8
Figuur 6: Projectgebied deel II	9
Figuur 7: Projectgebied deel II op orthofoto.....	10
Figuur 8: Projectgebied deel III	11
Figuur 9: Projectgebied deel III op orthofoto.....	12
Figuur 10: Projectgebied deel IV	13
Figuur 11: Projectgebied deel IV op orthofoto	14
Figuur 12: Projectgebied op orthofotografische kaart.....	19
Figuur 13: Projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met GRB als onderkaart en aanduiding hydrografie.....	21
Figuur 14: Hoogteprofiel van het projectgebied.....	22
Figuur 15: Projectgebied op de bodemkaart van Vlaanderen	23
Figuur 16: Projectgebied op Gewestplan	25
Figuur 17: Projectgebied op Atlas van de Buurtwegen.....	27
Figuur 18: Projectgebied op de Vandermaelenkaart	28
Figuur 19: Projectgebied op orthofotografische kaart van 1971.....	30
Figuur 20: Projectgebied op topografische kaart van 1976	31
Figuur 21: Projectgebied op orthofotografische kaart van 1979-1990.....	32
Figuur 22: Deelgebied IV binnen plangebied op orthofotografische kaart van 1979-1990.....	33
Figuur 23: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.....	38

3.2 Bouwplannen

3.2.1 N80xN3e_OT.pdf

3.2.2 N80xN79_OT.pdf

3.2.3 N80xN722_OT.pdf

3.2.4 BA_N80xRel_P_O.pdf

4 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal GGA. Available at: <https://geo.onroenderfgoed.be>.
- AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2018b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model.
- AGIV, 2017. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB).
- AGIV, 2018c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1971, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2018d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2018e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- AGIV, 2018f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.
- CARTESIUS, 2018. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- CLAES, S. & GULLENTOPS, F., 2001. *Kaartblad 33 Sint-Truiden. Toelichtingen bij de geologische kaart van België - Vlaams Gewest*, Brussel.
- DOV VLAANDEREN, 2017. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018b. Geopunt Vlaanderen: Gewestplan. Available at: www.geopunt.be.

GEOPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].

HASselts Erfgoed Lexicon, 2018. Expresweg Hasselt-Sint-Truiden. Available at: <http://hasel.be/expressweg-hasselt-sint-truiden> [Accessed February 21, 2018].

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende*, Leuven.

WEGEN-ROUTES.BE, 2016. Wegen-routes. Available at: <http://wegen-routes.be/homen.html> [Accessed February 21, 2018].